

Информация за финансиран проект

Наименование на конкурса:
Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства – 2018 г.
Основна научна област или обществен приоритет:
Културно-историческо наследство, национална идентичност и развитие на културата на обществото
Входящ № на проект:
ОПР 05/22
Заглавие на проекта:
Да преживеем миналото. Историческите възстановки като феномен на културата
Базова организация:
Институт за етнология и фолклористика с етнографски музей – БАН
Партньорски организации:
Няма
Ръководител на научния колектив (академична длъжност, научна степен, име):
Гл. ас. д-р Димитър Атанасов
Общ размер на отпуснатото финансиране:
120 000.00 лева
Разпределение на сумата по проекта между базовата организация и партньорите
Организация:
Институт за етнология и фолклористика с етнографски музей – БАН
Сума: 120 000.00 лева
Организация:
Сума:
Организация:
Сума:
Организация:
Сума:

Резюме на проекта:

Проектното предложение се съсредоточава върху един видим културен и обществен феномен – историческите възстановки – които през последните години преживяват разцвет на българска почва. Тези реализирани на живо събития, които чрез разнообразни форми възпроизвеждат даден момент от миналото, имат потенциала да привличат все по-широки публики, с което се оказват предизвикателство за културния туризъм и индустриите на свободното време, за местните власти и икономиката на регионите; не напоследно място – за хуманитарната наука, изправена пред необходимостта да изследва културните, социални и образователни ефекти от тях.

Историческите възстановки са явление с дълга история на европейски и български терен, чиито начала се търсят още в първите рефлексии за линейната преходност и историческа процесуалност. За модерен възход на възстановките се сочи периодът на Романтизма и националните движения, който ражда идеята за „самобитното“, „уникално“ минало, подлежащо на отбелязвания, чествания, възпроизвеждания. Съвременен тласък на възстановките – с все по-бързо увеличаващ се брой на социалните актьори, въввлечени в инициативите – дава постмодерната ситуация, в която националното се съчетава с глобалното, а образът на миналото се формира не само от традиционните институции на познание (училището, университетът), но и от рекламно-медийната и консумативната среда, новите технологии, социалните мрежи. Разказът за миналото, прононсиран от официалните институции, отстъпва място на популярния исторически разказ, който с алтернативните си нюанси и перформативност, се възприема като контрапункт на консервативния, „чисто научен“ исторически наратив. Прозира недоверие и към традиционните експерти в лицето на академичните фигури, все по-осезаемо измествани от любителите историци, преживяващи се като „истински“ носители на знанието за миналото. Самата академична общност е изправена пред мощна пролиферация на проектите, свързани с новото преживяване на миналото, пред незасрещащи се есенциалистски и релативистки построения, разнородни идеи за автентика и допустимост на реконструкциите. Историческите възстановки също са приемани нееднозначно. От една страна, те са мислени като поддържащи актуалността на историята, като събития с образователен и възпитателен потенциал, които обогатяват културния каландар и програмите на обществените чествания. От друга страна, в отделни случаи те предизвикват напрежения на местно и национално ниво, оспорвания на интерпретации на миналото, несъгласия с употребите на културноисторическото наследство.

Отчитайки постмодерните предизвикателства, свързани с кризата на експертите и традиционните институции, с фрагментарността на историческото познание и липсата на консенсус около самия изследван феномен – историческите възстановки - предлаганият проект си поставя цели в няколко посоки. Чрез детайлното вглеждане в тези инициативи по възпроизвеждане на миналото, да осветли под друг ъгъл основни за националната идентичност, историческата памет и културното наследство нагласи. Пресъздаването на миналото е индикативно за начина, по който обществото и негови сегменти мислят своя произход, отделни исторически периоди, събития и лица, снабдявайки ги със знаци за авторитет или непрестижност на популярно равнище. То е показателно и за моделите, по които се конструира приемственост, връзка между минало и настояще, представи за предци, потомци и наследство. Върху възстановките рефлектират и идеологиите на обществото, политическите режими, легитимните списъци на обществено значимите лица и сюжети от миналото, гледани като ресурс за изграждане на настоящето.

Проследявайки тези процеси в синхронен и диахронен план, предлаганият проект си

поставя за задача да открие срещанията и разминаванията между историческия разказ, представен на възстановките, и официалния наратив, залегнал в академичните истории.

Важна цел е да проучи гледната точка на участниците и организаторите на исторически възстановки, отчитайки обстоятелството, че постмодерната ситуация изисква изоставяне на елитистките, дистанцирано-научни подходи и търсене на взаимодействие с широките публики и социални актьори. Това взаимодействие би съдействало за изграждането на балансирана и лишена от травматични и агресивни тонове национална идентичност, основана на позитивни послания. Не на последно място, проектът си поставя за цел да анализира историческите реконструкции като средоточия на стратегии и политики за усвояване и употреба на културноисторическото наследство и традициите, като ресурс за местно и регионално развитие, а също и с оглед на настоящите потребности на различни социални групи (местни жители, възстановчици, местно управление, неправителствен сектор, туристи и др.).

Подобен замисъл е по силите на екип от разноформатни специалисти, чиито базови компетенции ще се допълват в хода на осъществяването му. Ето защо предлаганият научен проект е интердисциплинарен, включващ аналитични инструменти от различни изследователски полета: културни изследвания, антропология, етнология, социология, медийни изследвания, исторически изследвания, литературознание и др. Изпълнението на проекта ще бъде изградено върху широка гама научни методи: теренни изследвания и наблюдения на възстановки и актуални събития от областта на популярната култура, анализ на първични и вторични източници (ще бъдат изследвани архиви, библиотеки, онлайн библио-, фоно- и видеоресурси), дълбочинни интервюта, проективни и ролеви методи, включено наблюдение, анализ на случай, на конкретна ситуация (Case study) и др.

Научната обработка и анализ на събраната информация ще намерят място в научни публикации в реферирани и индексирани издания, в специален брой на сп. „Семинар_BG“, посветен на резултатите от проектната работа, в издадена въз основа на проекта колективна монография, посветена на историческите реконструкции. За постигането на по-широка публичност и комуникиране на научните резултати ще допринесат инициативи като предвидената „Отворена академия“ (поредица мероприятия в лекционно-диалогична форма), провеждането на научни семинари с привлечени специалисти от България и чужбина, представяне на изложба по темата на проекта, разработване на университетски курс, организиране на кръгла маса с широко участие (учени, студенти, докторанти, представители на бизнеса, на изпълнителната власт и др.).

Проектният замисъл е с очертан излаз към практиката и е адресиран към ключово за обществото предизвикателство, каквото е обликът на националната идентичност в епохата на медиализацията, разпада на „големите“ исторически разкази, възхода на комерсиалните практики и видимите идеологически напрежения. В този смисъл проектното предложение е в пряка връзка и със залегналата в програма „Хоризонт 2020“ основна цел „в трудни времена за вътрешната кохерентност, Европа трябва да подобри разбирането за културното си наследство и за идентичностите си, за да се засили сближаването и солидарността и да се насърчат модерни визии и употреби на миналото ѝ“.

Членове на научния колектив

<i>Организации/участници¹</i>	<i>Бележка²</i>
<i>Базова организация:</i>	
Институт за етнология и фолклористика с етнографски музей (ИЕФЕМ) – БАН	
<i>Ръководител на научния колектив</i>	
Гл. ас. д-р Димитър Атанасов	
<i>Участници:</i>	
1. Проф. д.с.н. Ивайло Дичев 2. Доц. д-р Евгения Троева-Григорова 3. Гл. ас. д-р Анна Алексиева 4. Иво Страхилов	ДО
<i>Партньорска организация:</i>	
<i>Участници:</i>	
<i>Партньорска организация:</i>	
<i>Участници:</i>	
<i>Партньорска организация:</i>	
<i>Участници:</i>	

Общ брой млад учен (МУ) няма

Общ брой постдокторант (ПД) няма

Общ брой докторанти (ДО) 1

Общ брой студенти (СТ) няма

¹ Отбележете академичната длъжност, научната степен, име и фамилия на всеки участник

² Отбележете дали участникът в колектива е млад учен (МУ), постдокторант (ПД), докторанти (ДО) или студенти (СТ), пенсионер (ПН) или учен от чужбина (УЧ) и съответната бройка.